

OBNOVA NÁRODNEJ KULTÚRNEJ PAMIATKY HRAD BECKOV A REGENERÁCIA CENTRÁLNEJ ČASTI OBCE BECKOV 2.

V novembrovom čísle Beckovských novín bol uverejnený prvý článok pod názvom „REKONŠTRUKCIA HRADU BECKOV 1.“, ktorý obsahoval východiskové informácie o pripravovaných projektoch na obnovu a rekonštrukciu národnej kultúrnej pamiatky Hrad Beckov a s ňou súvisiacu nevyhnutnú infraštruktúru. Z tohto článku sa mala beckovská verejnosť možnosť dozvedieť o východiskách, zámeroch a možnostiach financovania pripravovaných projektov, ako aj o subjektoch a osobách, ktoré sú zapojené do prípravných prác. V záujme obmedzenia šírenia rôznych nepodložených informácií a fám boli vysvetlené aj základné otázky právneho postavenia a úlohy obce v tomto procese, ako jediného a výlučného vlastníka národnej kultúrnej pamiatky Hrad Beckov.

Zameraním druhého článku „OBNOVA NÁRODNEJ A KULTÚRNEJ PAMIATKY A REGENERÁCIA CENTRÁLNEJ ČASTI OBCE BECKOV 2.“ je priblížiť občanom Beckova základné činnosti a aktivity tejto prípravnej etapy, ako aj problémy, ktoré je nevyhnutné v záujme úspešnosti náročných projektov riešiť. Je potrebné zdôrazniť, že z titulu vlastníctva NKP sú na obci všetky rozhodovacie kompetencie, čo kladie zvýšené nároky na prácu a zodpovednosť zástupcov obce v tomto procese, t. j. starostu, poslancov OZ a ďalších zainteresovaných pracovníkov. Zo skúseností z iných miest vyplýva, že pozitívnym prvkom, prispievajúcim k úspešnosti projektov, je zapojenie viacerých schopných občanov a podnikateľov do riešenia problémov, ale najmä podpora realizácie projektovaných zámerov zo strany miestnej verejnosti. Preto v tomto článku okrem informácií zo strany starostu a členov tímu NOREA dávame priestor pre informácie, názory a podnetné návrhy poslancov OZ, ktorým ďalší „osud“ hradu i obce nie je ľahostajný.

Od idey zachovania a obnovy národnej kultúrnej pamiatky, akou je Hrad Beckov, a prípravných prác na štruktúre potrebných projektov, o ktorých bola verejnosť informovaná v novembrovom čísle Beckovských novín, je k realizácii takýchto zámerov iste cesta dlhá a veľmi zložitá. Čo bolo ťažiskom ďalšej etapy prác a čo sa podarilo dosiahnuť?

Karol Pavlovič, starosta:

Nevyhnutným predpokladom realizácie akéhokoľvek zámeru stavebno-technického charakteru je spracovanie technickej projektovej dokumentácie, zodpovedajúcej nielen zámerom realizácie projektu, ale i spĺňajúcej všetky požiadavky vyplývajúce z platnej legislatívy pre spracovanie projektov a získanie stavebného povolenia pre začatie výstavby. Postup prác v tejto oblasti bol o to komplikovanejší, lebo majiteľom objektu, resp. objektov ktorých sa projekty a následná realizácia týka, je obec, z čoho vyplýva povinnosť uskutočniť výber tak dodávateľa projektov, ako aj realizátora výstavby prostredníctvom verejného obstarávania. Splnenie náročných požiadaviek tohto procesu si vždy vyžiada istý časový posun v spracovaní vlastných projektov i ďalších prípravných prác. Na základe výsledkov uskutočnených výberových konaní sa stal dodávateľom projektových prác A-STUDIO, s. r. o. Bratislava a dodávateľom stavebných prác konzorcium STAROMAG. Približne od marca 2008 sa začalo s prípravou a spracovaním dokumentácie konkrétnych projektov.

O spracovanie akých projektov sa teda v súvislosti s vytýčenými zámermi jedná?

Mgr. Gašičová, NOREA:

Od začiatku bolo zrejmé, že na dosiahnutie vytýčeného zámeru zachovania a obnovy historického dedičstva a vytvorenie podmienok na podporu rozvoja turistického ruchu v Beckove je nevyhnutná realizácia viacerých projektov. Samotná štruktúra i názvy jednotlivých projektov prechádzali istým vývojom, vo väzbe na požiadavky súvisiace s predkladaním žiadostí na spolufinancovanie realizácie projektov z fondov Európskej únie alebo z tzv. Nórskeho fondu. Okrem dodržania náročných podmienok ochrany historických pamiatok, absolvovania celej rady schvaľovacích

procedúr v rámci stavebného konania, bolo nevyhnutné dodržať aj podmienky pre predkladanie žiadostí o spolufinancovanie realizácie projektov. Výsledkom doterajšieho úsilia viacerých tímov, tak v oblasti technickej prípravy a spracovania projektov, ako aj v oblasti prípravy podkladov pre zabezpečenie možného spolufinancovania ich realizácie, sú projekty: Projekt rekonštrukcie a obnovy Horného hradu, Projekt Muzeálne nádvorie národnej kultúrnej pamiatky Hrad Beckov a pred dokončením je Projekt Regenerácia centrálnej časti obce Beckov, ktorý rieši vytvorenie námestia v zóne pri „Svätej trojici“ a oblasť príslušných inžinierskych sietí a parkovacie plochy na území pred obecným úradom.

Na vyfinancovanie spracovania projektov si obec zobrala bankový úver. V tej súvislosti sa ozvali hlasy, že obec sa zadĺžila kvôli nejstej investícii do projektovej dokumentácie. Aký je Váš názor na túto skutočnosť?

Karol Pavlovič, starosta:

Môj názor na túto vec som už vyjadril a objavil sa dokonca i v niektorých médiách. Tu by som však chcel uviesť základné fakty, od ktorých sa môj názor odvíja.

V prvom rade treba vziať do úvahy fakt, že vlastníkom majetku, ku ktorému patrí i hrad Beckov, je Obec Beckov. Zo zákona prináleží obci sa o svoj majetok náležite starať, a pokiaľ je to možné, i zveľaďovať. Myslím, že pre majetok, ktorý je národnou kultúrnou pamiatkou to musí platiť „dvojnásobne“. Je všeobecne známa skutočnosť, že vzhľadom na celkovú výšku ročného rozpočtu obce, prostriedky, ktoré môžu byť z neho vyčlenené na údržbu a prevádzku hradu, nemôžu stačiť ani na finančné krytie nevyhnutného rozsahu reštauračných a rekonštrukčných prác na zabránenie postupujúcemu chátraniu a deštrukcii niektorých objektov hradu. To, že treba hrad rekonštruovať a že na to treba získať zdroje „z vonka“, nie je teda „výmyslom dnešných dní“ - táto potreba a úloha tu bola dávno pred nami a určite bude trvale zamestnávať i našich nasledovníkov. Okrem vlastných zdrojov môžu byť spomínané potreby vykryté úverom, ktorého výška však je tiež veľmi obmedzená, alebo cudzími, tzv. nenávratnými finančnými príspevkami. Týmito môžu byť dotácie alebo dary (používa sa i výraz granty) z nejakých fondov v rámci Slovenskej republiky alebo zo zahraničia. Ak sa niekto chce uchádzať o pridelenie prostriedkov z takýchto fondov, musí o ne požiadať a, samozrejme, splniť všetky požiadavky súvisiace s podaním žiadosti o tieto prostriedky. Najzákladnejšou požiadavkou pre získanie akéhokoľvek financovania investičných zámerov je spracovanie a predloženie kompletnej a schválenej projektovej dokumentácie, vrátane celkového rozpočtu a právoplatného stavebného povolenia. Len na základe takto pripravenej dokumentácie sa dá vyčíslieť reálna potreba finančných zdrojov a zdôvodniť ich následné použitie. Myslieť si, že niekto dá niekomu nejaké financie rádovo v desiatkach miliónov korún (dnes miliónov eur) len tak „pre pekné oči“, bez zdokladovania vyčíslenia ich objemu a preukázania ich konkrétneho využitia, je holý nezmysel a detská naivita. Ak teda obec nechcela nechať „plávať“ ojedinelú historickú príležitosť získať na záchranu svojho kultúrneho a historického dedičstva nenávratné finančné zdroje z prostriedkov zahraničných fondov, musela investovať do prípravy a spracovania nevyhnutnej projektovej dokumentácie. Tu však je potrebné vziať do úvahy fakt, nezávislý od našej vôle, že na pridelenie nenávratných finančných prostriedkov zo žiadnych z fondov nemá nikto zo žiadateľov právny nárok. To znamená, že otázka skutočného čerpania alebo nečerpania týchto prostriedkov, je vždy len v polohe istého stupňa pravdepodobnosti, že sa podarí požadované zdroje získať, a ak, v akom objeme. Prirodzene, že vzhľadom na obmedzený objem zdrojov a stovky záujemcov o ich pridelenie, existuje aj reálne riziko ich nezískania alebo získania v nižšom objeme, ako je potrebné. Ak táto skutočnosť neumožní plánovanú realizáciu niektorého z projektov, to neznamena, že investované peniaze do prípravy tejto projektovej dokumentácie „vyšli navniivo“. Ako som už spomenul, potreba a úloha rekonštrukcie hradu a ďalších objektov je „beh na dlhé trate“ alebo dokonca „nekonečný príbeh“, preto spracovaná projektová dokumentácia, ktorá je majetkom obce, môže poslúžiť kedykoľvek v budúcnosti, keď sa vyskytne príležitosť získania nejakých zdrojov na realizáciu zámerov projektu. Nakoľko príprava a spracovanie takýchto projektov je technicky a časovo náročný proces, väčšie mestá za týmto účelom dokonca pripravujú a spracovávajú projektovú dokumentáciu do tzv. „zásobníkov projektov“, aby v prípade

výskytu možnosti ich vyfinancovania, ktorá býva spravidla časovo obmedzená, mali čo najväčšiu šancu tieto prostriedky získať. Aj tu teda platí, viac ako kdekol'vek inde, že „šťastie praje pripraveným“. Tu musím zdôrazniť, že koordinátor projektov zoskupenie NOREA vynakladá značné úsilie tak v oblasti prípravy projektov a žiadosti na získanie financovania a aj priamo sa podieľa na financovaní niektorých častí projektov, čo je významná pomoc pre obec.

V akom štádiu je riešenie zabezpečenia možného spolufinancovania realizácie projektov zo zahraničných zdrojov?

JUDr. Baláž, NOREA:

Príprava, spracovanie podkladov a zabezpečenie všetkej požadovanej dokumentácie v súvislosti s predkladaním žiadostí o spolufinancovanie, z tzv. Nórskeho fondu, ako aj z fondov Európskej únie, je mimoriadne náročný proces. Niektoré požiadavky a kritériá sa zo strany kompetentných orgánov až do termínov predkladania žiadostí upresňujú alebo aktualizujú. V záujme zvýšenia pravdepodobnosti úspešnosti predkladaných žiadostí sme všetky doterajšie požiadavky premietli do úprav projektovej dokumentácie a ďalších podkladov žiadostí. K takýmto opatreniam patrí napríklad i zriadenie neziskovej organizácie Beckovské hradné múzeum, ktoré si kladie za cieľ sústreďovať a prezentovať duchovné a kultúrne hodnoty beckovského regiónu. Definitívne rozhodnutie o pridelení prostriedkov z tzv. Nórskeho fondu sa má uskutočniť do konca apríla tohto roka. Na predloženie žiadostí o čerpanie prostriedkov z fondov EÚ ešte neboli vypísané výzvy. Podľa doterajších informácií očakávame, že by sa tak malo udiť v 1. polovici tohto roka, na čo chceme byť zodpovedne pripravení.

V mesiaci február navštívili Beckov zástupcovia nórskej obce Bamble. Má ich návšteva nejakú súvislosť s pripravovaným projektom?

Karol Pavlovič, starosta:

Možný rozvoj vzťahov a spolupráce s komunitami, obcami alebo mestami v Nórsku je jednou z podporných skutočností, ktoré sa uvádzajú v dokumentoch Nórskeho finančného mechanizmu, v tzv. Nórskeho fonde. Zámerom návštevy zástupcov nórskej obce Bamble (ktorá má asi 12.000 obyvateľov), ktorými boli starosta obce pán Jon Pieter Flølo a jeho zástupca pán Halvor Sannes bolo poznanie Slovenska, oboznámenie sa so životom, kultúrou a historickým dedičstvom obce Beckov, výmena informácií o fungovaní samosprávy u nás a v Nórsku a hľadanie oblastí budúceho možného partnerstva a spolupráce. O tejto návšteve a o našich zámeroch rozvoja vzťahov s nórskou komunitou sme informovali i Jej Excelenciu, veľvyslankyňu Nórskeho kráľovstva na Slovensku, pani Brit Løvseth, ako aj predstaviteľov územných orgánov Trenčianskeho kraja a zástupcov štátnych orgánov. Dúfam, že poznatky a dojmy z pobytu nórskeho hostí u nás vyústia do budúcej vzájomnej spolupráce.

Ing. Jozef Pamětický pre Beckovské noviny č. 1/2009